

5.3 Ο ρόλος της Κυπριακής Δημοκρατίας (ΚΔ) στην εφαρμογή του οράματος

Ο σχεδιασμός της ΕΣΑΟΚ επιβάλλεται να καθορίσει επακριβώς τις σχέσεις και τις δομές παρεμβάσεων και συντονισμού μεταξύ Κέντρου και περιοχής Τροόδους για δύο λόγους:

1. Η περιοχή Τροόδους δεν συνιστά διοικητική ούτε πολιτική ενότητα.

Η διερεύνηση της κατάλληλης μορφής και του εύρους της συνεργασίας μεταξύ των δύο πλευρών λαμβάνει υπόψη το πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών αναπτυξιακών πολιτικών και τις μεταρρυθμίσεις που έχει θέσει σε διαδικασία προώθησης η ΚΔ με σημαντικότερη, αυτή της αποκεντρωμένης συνεργασίας.

Στην πραγματικότητα, η οργάνωση της συνεργασίας και του συντονισμού στο εσωτερικό της περιοχής Τροόδους, αποτελεί από τη μια, καθοριστικό παράγοντα για τον προσδιορισμό της αποστολής της ΚΔ ως προς την προώθηση των στόχων της ΕΣΑΟΚ, από την άλλη, προαπαιτούμενο για τη διαμόρφωση και λειτουργία πολυεπίπεδης διακυβέρνησης για την εφαρμογή της ΕΣΑΟΚ. Η περιοχή Τροόδους, ως ο ένας από τους δύο πόλους της συνεργασίας, καλείται να συγκροτηθεί σε αναπτυξιακή οντότητα στηριζόμενη στο εδαφικό της σύστημα που απαρτίζουν οι οικονομικοί δρώντες, οι εκλεγμένοι εκπρόσωποι και η κοινωνία των πολιτών της. Επιχειρησιακό βραχίονα αυτού του συστήματος μπορεί να αποτελέσει η Αναπτυξιακή Εταιρεία η οποία λειτουργεί ως ΝΠΙΔ. Η εμπειρία και η πρακτική της Ε.Ε. δείχνουν ότι ρόλος της ΑνΕΤ είναι αναντικατάστατος όσον αφορά το πεδίο του συμμετοχικού σχεδιασμού και της ενεργοποίησης του τοπικού πληθυσμού και των ιδιαίτερων ομάδων δρώντων για θέματα που σχετίζονται με την τοπική εδαφική ανάπτυξη (ιδιότυπα προϊόντα, κτλ.). Τον ουσιαστικό ρόλο αυτής της εφαρμογής μπορεί να αναλάβει το Γραφείο του Επιτρόπου για τις Ορεινές Κοινότητες συντονίζοντας τις τομεακές παρεμβάσεις των υπουργείων και των αρμόδιων κυβερνητικών τμημάτων και τους τοπικούς φορείς και δρώντες.

2. Η Κύπρος δεν διαθέτει ορεινή πολιτική ούτε επομένως, προσδιορισμένη αποστολή η οποία θα οδηγούσε στη δήλωση για το όραμα και τους στόχους του στρατηγικού σχεδίου.

Αυτό σημαίνει ότι προηγείται η δήλωση για το όραμα γιατί η Κυπριακή Δημοκρατία μόλις έχει αποφασίσει να ξεκινήσει ένα νέο σχέδιο για να οργανώσει τις στρατηγικές της παρεμβάσεις και να δημιουργήσει τις απαραίτητες δομές και υπηρεσίες. Στην περίπτωση αυτή, το όραμα καθοδηγεί την περιγραφή της αποστολής. Η δήλωση οράματος διαθέτει ισχυρή βάση νομιμοποίησης εφόσον λαμβάνει υπόψη α) το πλαίσιο των ευρωπαϊκών και εθνικών στρατηγικών, β) τη θέση της περιοχής του Τροόδους στο εσωτερικό της κυπριακής επικράτειας ως χώρου ωφέλιμου για την Κυπριακή δημοκρατία και παραγωγού εθνικής σημασίας πόρων καθώς και γ) τις αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής.

Επομένως, η δήλωση Οράματος προσδιορίζει τον σκοπό όχι μόνο της τοπικής κοινωνίας αλλά και του κράτους. Το γεγονός αυτό δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στο περιεχόμενο και στους στόχους του οράματος αλλά και χρονικό βάθος. Η συμβατότητα των στόχων του οράματος με τις πολιτικές της Ε.Ε. και της Κύπρου υποβοηθά τη διατύπωση της δήλωσης αποστολής.

Το όραμα παρουσιάζει μια μελλοντική και επιθυμητή κατάσταση για ένα «δύσκολο» τμήμα της επικράτειας της Κυπριακής Δημοκρατίας όπως είναι οι ορεινές κοινότητες, η βούληση της οποίας είναι να καταστούν αυτές ζωντανόί τόποι. Η υιοθέτηση της αρχής της ορεινότητας (εθνική αλληλεγγύη, εδαφική και κοινωνική δικαιοσύνη) από την Κυπριακή Δημοκρατία θα αποτελέσει πράξη αναγνώρισης του ίδιου του οράματος και των στοχεύσεών του. Το όραμα και η αρχή της ορεινότητας θα δημιουργήσουν αξία για την τοπική κοινωνία (προσδοκίες) και το κράτος (δεσμεύσεις, συμμετοχή Δημόσιας Διοίκησης). Σχηματοποιούν την αναπτυξιακή κατεύθυνση και αποτελούν βασικό πυλώνα της διαδικασίας λήψης στρατηγικών αποφάσεων. Σ' αυτό το πλαίσιο, η δήλωση αποστολής παρέχοντας μια διαδρομή για να υλοποιηθεί το όραμα, ορίζει το ρόλο και τις υποχρεώσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η αποστολή της προκύπτει από το σύνταγμα, τη συμμετοχή της στην Ε.Ε., και τις πολιτικές της στην περιοχή. Η διατύπωση της αποστολής πρέπει να εκφράζει την προσαρμογή της δημόσιας παρέμβασης στις νέες δυναμικές που αναπτύσσονται διεθνώς και στο πλαίσιο πολιτικής της Ε.Ε..

Το πλαίσιο και το περιεχόμενο της δήλωσης αποστολής ορίζει η αρχή της ορεινότητας μέσα από την οποία διατυπώνεται η πρόθεση και η υποχρέωση της Κυπριακής Δημοκρατίας να συνδράμει στην αναζωογόνηση της περιοχής. Η συνδρομή αυτή καθορίζεται με βάση την αμοιβαιότητα: το κράτος συνδράμει και η περιοχή του Τροόδους έχει την υποχρέωση να διαχειρισθεί με τρόπο αειφορικό τους εθνικούς πόρους που διαθέτει.

Η **αποστολή** παρουσιάζει την συνδρομή του κράτους με τον μηχανισμό του αλλά και την συνεργασία του με άλλους φορείς για να φέρει σε πέρας την εφαρμογή της ΕΣΑΟΚ σε ένα νέο πλαίσιο διακυβέρνησης. Η δήλωση της αποστολής είναι:

«Συντονισμός της εφαρμογής της ΕΣΑΟΚ και κινητοποίηση των διαθέσιμων παραγωγικών, κοινωνικών, πολιτιστικών περιβαλλοντικών και χρηματοδοτικών πόρων, για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης των ορεινών κοινοτήτων (βελτίωση των εισοδημάτων και των συνθηκών διαβίωσης), σε συνεργασία με τις κοινότητες και τους τοπικούς φορείς».

Η συμβατότητα μεταξύ δήλωσης οράματος και δήλωσης αποστολής θα συμβάλλει στην κινητοποίηση της κοινωνίας του Τροόδους για την επίτευξη των στόχων που θα καθορισθούν, ακόμη και αν είναι φιλόδοξοι στόχοι, με την προϋπόθεση ότι αυτοί θα είναι Ειδικοί, Μετρήσιμοι, Εφικτοί, Σχετικοί και Έγκαιρης πραγματοποίησης – ΕΜΕΣΕ- («SMART»). Οι στόχοι αυτοί θα

πρέπει να παρουσιάζουν τις δεσμεύσεις ως προς τις ενέργειες που πρέπει να αναληφθούν, από το σύνολο των εμπλεκόμενων πλευρών μέσω της διακυβέρνησης.

Η δήλωση οράματος πρέπει να αφομοιωθεί στην κουλτούρα της Δημόσιας Διοίκησης η οποία έχει μέρος της ευθύνης για την επικοινωνία του οράματος. Επιπλέον, η αποστολή πρέπει να υποβάλλεται σε εσωτερική αξιολόγηση και εξωτερική αξιολόγηση. Η εσωτερική αξιολόγηση εστιάζει στο πώς τα μέλη της Δημόσιας Διοίκησης ερμηνεύουν τη δήλωση αποστολής τους (κατανόηση όσον αφορά το ρόλο της διακυβέρνησης, δυσκολίες για θεσμικές αλλαγές οι οποίες περιορίζονται στις ορεινές κοινότητες). Η εξωτερική αξιολόγηση- η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των εμπλεκόμενων - είναι πολύτιμη, δεδομένου ότι προσφέρει μια διαφορετική προοπτική (η εμπεδωμένη παράδοση στην τοπική κοινωνία ότι όλα τα κάνει το Κράτος).